Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0123

Подобряване на свързаността, опазване на културното наследство и стимулиране на високи постижения на местно равнище в сферата на европейския туризъм – управление на дестинациите и растеж на регионалния туризъм

Резолюция на Европейския парламент от 28 април 2026 г. относно подобряването на свързаността, опазването на културното наследство и насърчаването на високите постижения на местно равнище в европейския туризъм: управление на дестинациите и растеж на регионалния туризъм (2025/2120(INI))

Европейският парламент,

— като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, по-специално членове 174, 195 и 349 от него,

— като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1028 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за събиране и споделяне на данни във връзка с услугите за краткосрочно настаняване под наем и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724[1],

— като взе предвид Директива (ЕС) 2024/2831 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно подобряването на условията на труд при работата през платформа[2],

— като взе предвид Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно намаляването на

---

1 ОВ L, 2024/1028, 29.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj.

2 ОВ L, 2024/2831, 11.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj.

въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда[3],

— като взе предвид Решение (ЕС) 2023/936 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. относно Европейска година на уменията[4],

— като взе предвид Препоръка (ЕС) 2025/1021 на Комисията от 22 май 2025 г. относно транспортната бедност: осигуряване на достъпна (в т.ч. във финансово отношение) и справедлива мобилност[5],

— като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2025 г., озаглавено „Съюз на уменията“ (COM(2025)0090),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г., озаглавено „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“ (COM(2025)0085),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г., озаглавено „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025)0030),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 20 юли 2023 г., озаглавено „Към общо европейско пространство на данни за туризма: насърчаване на обмена на данни и иновациите в цялата туристическа екосистема“ (C(2023)4787),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 17 май 2021 г. относно нов подход за устойчива синя икономика в ЕС — Трансформиране на синята икономика на ЕС за устойчиво бъдеще (COM(2021)0240),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 4 март 2021 г., озаглавено „План за действие на Европейския стълб на социалните права“ (COM(2021)0102),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 1 юли 2020 г., озаглавено „Европейска програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост“ (COM(2020)0274),

---

3 ОВ L 155, 12.6.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj.

4 ОВ L 125, 11.5.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/936/oj.

5 ОВ L, 2025/1021, 26.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1021/oj.

— като взе предвид съобщението на Комисията от 27 май 2020 г., озаглавено „Часът на Европа: възстановяване и подготовка за следващото поколение“ (COM(2020)0456) и придружаващия го работен документ на службите на Комисията, озаглавен Identifying Europe’s recovery needs („Определяне на нуждите на Европа от възстановяване“) (SWD(2020)0098),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 20 май 2020 г., озаглавено „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. — Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM(2020)0380),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 13 май 2020 г., озаглавено „Туризъм и транспорт през 2020 година и след това“ (COM(2020)0550) и приемането на пакета от мерки в областта на туризма и транспорта,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 11 декември 2019 г., озаглавено „Европейският зелен пакт“ (COM(2019)0640),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 22 май 2018 г., озаглавено „Нова европейска програма за култура“ (COM(2018)0267),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 24 октомври 2017 г., озаглавено „Засилено и обновено стратегическо партньорство с най-отдалечените региони на ЕС“ (COM(2017)0623),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 2 юни 2016 г., озаглавено „Европейска програма за икономиката на сътрудничеството“ (COM(2016)0356) и резолюцията на Парламента от 15 юни 2017 г. по този въпрос[6],

— като взе предвид съобщението на Комисията от 20 февруари 2014 г., озаглавено „Европейска стратегия за по-голям растеж и повече работни места в сектора на крайбрежния и морския туризъм“ (COM(2014)0086) и работния документ на службите на Комисията от 30 март 2017 г. относно плавателния туризъм (SWD(2017)0126),

— като взе предвид съобщението на Комисията от 30 юни 2010 г., озаглавено „Европа — водеща световна туристическа дестинация — нова политическа рамка за европейския туризъм“ (COM(2010)0352) и резолюцията на Парламента от 27 септември 2011 г. по този въпрос[7],

---

6 ОВ C 331, 18.9.2018 г., стр. 125.
7 ОВ C 56 E, 26.2.2013 г., стр. 41.

— като взе предвид съобщението на Комисията от 30 юни 2021 г., озаглавено „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС — към по-силни, свързани, устойчиви и просперииращи селски райони до 2040 г.“ (COM(2021)0345),

— като взе предвид доклада на Комисията от 4 февруари 2022 г., озаглавен Transition pathway for tourism („Път за преход в туризма“), и нейните доклади за преглед за 2023 г. и 2024 г.,

— като взе предвид доклада на Комисията от 21 септември 2022 г., озаглавен Unbalanced tourism growth at destination level — root causes, impacts, existing solutions and good practices: final report („Небалансиран растеж на туризма на равнището на дестинациите — първопричини, въздействие, съществуващи решения и добри практики. Окончателен доклад“),

— като взе предвид доклада на Комисията от 11 юни 2020 г., озаглавен „Доклад за синята икономика на ЕС за 2020 г.“,

— като взе предвид своята резолюция от 7 юни 2022 г. относно островите на ЕС и политиката на сближаване: настоящо положение и бъдещи предизвикателства[8],

— като взе предвид своята резолюция от 14 декември 2022 г. относно изпълнението на новата европейска програма за култура и стратегията на ЕС за международните културни отношения[9],

— като взе предвид своята резолюция от 25 март 2021 г. относно създаване на стратегия на ЕС за устойчив туризъм[10],

— като взе предвид своята резолюция от 19 юни 2020 г. относно транспорта и туризма през 2020 година и след това[11],

— като взе предвид своята резолюция от 24 октомври 2019 г. относно отрицателните последици от неплатежоспособността на дружеството „Томас Кук“ за туризма в ЕС[12],

— като взе предвид своята резолюция от 14 ноември 2018 г. относно предложението за регламент на Съвета относно Многогодишната финансова рамка за периода 2021 — 2027 г.: позиция на Парламента с оглед на постигането на споразумение[13],

---

8 ОВ C 493, 27.12.2022 г., стр. 48.
9 ОВ C 177, 17.5.2023 г., стр. 78.
10 ОВ C 494, 8.12.2021 г., стр. 106.
11 ОВ C 362, 8.9.2021 г., стр. 55.
12 ОВ C 202, 28.5.2021 г., стр. 73.
13 ОВ C 363, 28.10.2020 г., стр. 179.

— като взе предвид своята резолюция от 29 октомври 2015 г. относно новите предизвикателства и стратегии за стимулиране на туризма в Европа[14],

— като взе предвид своята резолюция от 8 септември 2015 г. за интегриран подход към културното наследство на Европа[15],

— като взе предвид своята резолюция от 25 октомври 2011 г. относно мобилността и интеграцията на хората с увреждания и Европейската стратегия за хората с увреждания за периода 2010 — 2020 г.[16] и своята резолюция от 18 юни 2020 г. относно Европейската стратегия за хората с увреждания след 2020 г.[17],

— като взе предвид заключенията на Съвета от 1 декември 2022 г. относно Европейска програма за туризма до 2030 г.,

— като взе предвид заключенията на Съвета от 27 май 2021 г. относно туризма в Европа през следващото десетилетие: устойчив, стабилен, цифров, глобален и социален,

— като взе предвид становището на Европейския комитет на регионите от 10 декември 2025 г., озаглавено „Към устойчив и издръжлив туризъм в Европейския съюз: стратегия за балансирано и адаптивно управление“[18],

— като взе предвид становището по собствена инициатива на Европейския икономически и социален комитет от 27 февруари 2025 г., озаглавено „Туризмът в ЕС: устойчивостта като движеща сила за дългосрочната конкурентоспособност“[19],

— като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания,

— като взе предвид информационното табло на ЕС за туризма,

— като взе предвид статистическата рамка за измерване на устойчивостта на туризма,

— като взе предвид Европейския стълб на социалните права[20],

— като взе предвид Декларацията от Палма от 31 октомври 2023 г., озаглавена The path toward the social sustainability of tourism in

---

14 ОВ C 355, 20.10.2017 г., стр. 71.
15 ОВ C 316, 22.9.2017 г., стр. 88.
16 ОВ C 131 E, 8.5.2013 г., стр. 9.
17 ОВ C 362, 8.9.2021 г., стр. 8.
18 ОВ C, C/2026/761, 24.2.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/761/oj.
19 ОВ C, C/2025/2014, 30.4.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2014/oj.
20 ОВ C 428, 13.12.2017 г., стр. 10.

the EU („Пътят към социалната устойчивост на туризма в ЕС“), подписана от министрите на туризма на държавите — членки на ЕС,

— като взе предвид Европейската декларацията от 3 април 2024 г. относно велосипедния транспорт[21],

— като взе предвид доклада на ООН за туризма от 18 септември 2018 г., озаглавен “Overtourism”? — Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions („ „Свръхтуризъм“? — разбиране и управление на растежа на градския туризъм отвъд представите“),

— като взе предвид справочните ръководства на ЮНЕСКО за световното културно и природно наследство, включително документът от 2002 г., озаглавен Managing Tourism at World Heritage Sites: a Practical Manual for World Heritage Site Managers („Управление на туризма в обектите от Списъка на световното културно и природно наследство: практическо ръководство за управителите на такива обекти“) и свързаните насоки относно управлението на поведението на посетителите,

— като взе предвид Световния етичен кодекс за туризма[22],

— като взе предвид доклада на Енрико Лета от 17 април 2024 г., озаглавен Much more than a market („Много повече от пазар“),

— като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен The future of European competitiveness („Бъдещето на европейската конкурентоспособност“),

— като взе предвид проучването, поискано от комисията по транспорт и туризъм на 15 октомври 2018 г., озаглавено Overtourism: impact and possible policy responses („Свръхтуризъм — въздействие и възможни мерки на политиката“),

— като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по транспорт и туризъм (A10-0078/2026),

A. като има предвид, че туризмът генерира пряко около 5% от БВП на ЕС и представлява важен социално-икономически сектор по отношение на добавената стойност, заетостта и регионалното

---

21 ОВ C, C/2024/2377, 3.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2377/oj.

22 Туризъм на ООН, Global Code of Ethics for Responsible Tourism – Roadmap for Responsible and Sustainable Tourism Development („Световен етичен кодекс за отговорен туризъм – пътна карта за отговорно и устойчиво развитие на туризма“), 1 октомври 1999 г.

сближаване със силен мултиплициращ ефект в различни сектори; като има предвид, че ако се отчетат непреките и страничните въздействия, общият принос на сектора нараства до около 10% от БВП на ЕС; като има предвид, че в някои държави и региони туризмът представлява дори по-голям дял от заетостта и БВП, като по този начин подпомага регионалното развитие и намалява неравенствата; като има предвид, че 90% от туристическите предприятия в ЕС са малки и средни предприятия (МСП), включително семейни предприятия, които са особено уязвими на кризи; като има предвид, че туристическата индустрия на ЕС обхваща около 2,3 милиона МСП и осигурява заетост на приблизително 12,3 милиона души; като има предвид, че въпреки настоящите икономически и геополитически трудности Европа продължава да бъде световен лидер в областта на туризма и най-популярната туристическа дестинация в света[23], като се очаква секторът да допринесе с 10,5% за БВП на ЕС след силния старт в началото на 2025 г.[24];

Б. като има предвид, че икономическата стойност на туризма все повече се поставя под въпрос поради социалните, културните и екологичните разходи, включително натиска върху пазара на жилища, по-високите разходи за живот на местните жители, фрагментирането на жилищните пространства, неустойчивото използване на ресурсите и засилващия се натиск върху основната инфраструктура; като има предвид, че десетилетията на растеж, насочен към увеличаване на обема, в съчетание с пропуски в регулаторната рамка и управлението, са довели до небалансиран туризъм; като има предвид, че тази динамика налага необходимост от по-добро управление и интелигентно, устойчиво и адаптирано към местните условия управление на търсенето; като има предвид, че сам по себе си туризмът не е проблем и че за предотвратяване на „туризмофобията“ е необходимо да се приеме цялостна стратегия, която да съчетава икономическия растеж със социалното благосъстояние, опазването на околната среда, опазването на културното наследство и дългосрочната териториална устойчивост;

В. като има предвид, че туристическата екосистема обхваща множество различни сектори, включително транспорт, туристически агенции и туроператори, спомагателни услуги, настаняване и кетъринг, творчески изкуства и развлечения,

---

23 Европейска комисия по туризма, European travel maintains momentum in early 2025 despite rising global uncertainty („Пътуванията в Европа запазват набраната инерция в началото на 2025 г. въпреки увеличаващата се несигурност в световен мащаб“), 7 май 2025 г.

24 Световен съвет по пътувания и туризъм, Travel and Tourism to Create 4.5MN New Jobs across the EU by 2035 („Пътувания и туризъм за създаване на 4,5 милиона нови работни места в целия ЕС до 2035 г.“), 9 април 2025 г.

както и спортни и развлекателни дейности, и като има предвид, че е от решаващо значение да се осигури възможност за съгласуваното им развитие и устойчивост;

Г. като има предвид, че нарастващите разходи за наем на жилища в целия ЕС задълбочават жилищната несигурност и социалното изключване; като има предвид, че ситуацията е особено тежка в районите с интензивен туризъм, където недостигът на жилища на достъпни цени възпрепятства привличането и задържането на сезонни и постоянни работници в туристическия сектор и основни специалисти от публичния сектор; като има предвид, че финансовата достъпност на жилищата, функционирането на местните общности, конкурентоспособността на МСП в туристическата екосистема и еднаквите условия на конкуренция в рамките на единния пазар все повече се влияят от краткосрочните наеми; като има предвид, че решенията за краткосрочно отдаване под наем трябва да бъдат съобразени с всяка конкретна ситуация, като се предприемат действия предимно на местно равнище;

Д. като има предвид, че понятието за устойчив туризъм е от основно значение за стимулиране на конкурентоспособността на сектора, опазване на културното и природното наследство на Европа, включително географските указания, и постигане на баланс между нуждите на посетителите и местните общности; като има предвид, че устойчивостта се основава на три независими стълба — икономически, социален и екологичен, като нито един от тях не може да се разглежда изолирано;

Е. като има предвид, че социалната устойчивост в туризма включва справедливо разпределение на икономическите ползи — включително чрез диверсифициране на туристическите потоци и намаляване на тяхната сезонност — зачитане на правата, нуждите и благосъстоянието на жителите, опазване на културното наследство и сплотеността на общността, както и осигуряване на качествени работни места със справедливи условия на заетост; като има предвид, че сезонният характер на туризма допълнително увеличава икономическата нестабилност, недостига на работна сила и натиска върху местните общности; като има предвид, че развитието на социално устойчив туризъм следва да укрепва местните общности, а не да ги поставя под неоправдан натиск;

Ж. като има предвид, че ЕС е изцяло ангажиран с Програмата до 2030 г. на ООН за устойчиво развитие и нейните 17 цели за устойчиво развитие (ЦУР), приети от ООН през септември 2015 г.; като има предвид, че Евростат наблюдава напредъка на ЕС към постигането на ЦУР чрез набор от 102 показателя; като има предвид, че туризмът може да допринесе пряко за постигането на няколко ЦУР;

З. като има предвид, че изменението на климата оказва все по-голямо влияние върху туризма, поради което е от решаващо значение туристическите дейности, планове, продукти и съоръжения да бъдат съответно адаптирани; като има предвид, че устойчивостта и издръжливостта в туристическия сектор продължават да бъдат неравномерно разпределени на национално, регионално и местно равнище, а въвеждането на устойчиви практики от страна на държавите членки, местните участници и заинтересованите страни от частния сектор все още се основава главно на доброволно участие;

И. като има предвид, че туризмът е допринесъл за формирането на териториалната динамика в много региони на ЕС; като има предвид, че регионалните подходи за организиране и развитие на тази дейност са довели до различни модели, които оказват влияние върху пътищата на развитие на регионалния растеж и благосъстояние; като има предвид, че отдалечените, най-отдалечените, селските, периферните, слабо населените и островните региони, както и някои крайбрежни райони, имат уникални и разнообразни характеристики, включително уязвимост по отношение на околната среда, географска изолация, липса на свързаност и зависимост от външни ресурси, което налага прилагането на политически подходи, адаптирани към техните специфични обстоятелства;

Й. като има предвид, че транспортната свързаност е от основно значение за пътуванията и туризма, свързвайки хората с места, култури и преживявания; като има предвид обаче, че настоящите модели на пътуване и туризъм представляват значителни предизвикателства, тъй като 80% от туристите посещават само 10% от туристическите дестинации в света[25]; като има предвид, че насърчаването на селския и вътрешния туризъм чрез специално адаптирани стратегии би могло да облекчи прекомерния натиск върху популярните крайбрежни дестинации с твърде много посетители в няколко държави членки; като има предвид, че много периферни, селски, най-отдалечени и островни региони продължават да бъдат слабо посещавани поради географската си изолация, ограничена инфраструктура и малко транспортни услуги извън сезона, както и поради факта, че пътуването до тях е скъпо и отнема много време; като има предвид, че постоянните географски ограничения и ограниченията по отношение на свързаността на най-отдалечените региони на ЕС са довели до структурна зависимост от въздушния и морския транспорт и до излагане на пазарна

---

25 Greenwood G., How connectivity is shaping the future of global tourism („Как свързаността оформя бъдещото на световния туризъм“), World Travel Market Global Hub, 14 януари 2025 г., https://hub.wtm.com/blog/connectivity-shaping-future-global-tourism/.

концентрация, като всичко това оказва пряко влияние върху развитието на устойчивия туризъм; като има предвид, че ефективната логистика на превоза на товари е ключов фактор за осигуряването на възможност за предоставяне на туристически услуги в периферните туристически дестинации;

К. като има предвид, че транспортът има най-голям дял във въглеродния отпечатък на туристическия сектор; като има предвид, че устойчивият туризъм не може да бъде постигнат без устойчива мобилност, включително мултимодална диверсификация, която надлежно отчита физическите и географските ограничения на Европа, оказващи влияние върху наличието и избора на подходящи и устойчиви възможности за транспорт; като има предвид, че въпреки че само около 10% от пътуванията понастоящем се осъществяват с влак, което е значително по-ниско от дела на автомобилния (64%) и въздушния транспорт (17%), неотдавнашно проучване показва, че 82% от европейците са отворени към по-екологични варианти за пътуване[26]; като има предвид, че фериботите могат да предоставят основни транспортни услуги от обществен интерес, осигурявайки достъпна, редовна и целогодишна свързаност, особено за островите и отдалечените региони;

Л. като има предвид, че възходът на нишовия туризъм (напр. ориентиран към гастрономия, вино, бира, плаване, култура, религиозни обекти, културно и природно наследство, както и медицински туризъм, уелнес, спорт, колоездене, гмуркане, агротуризъм, туризъм за възрастни хора, екотуризъм, регенеративен туризъм и др.) създава нови възможности за периферните, селските и най-отдалечените региони да покажат своя уникален ландшафт, водни пейзажи и културно наследство чрез стратегии за развитие, основани на място и тема; като има предвид, че за растежа на нишовия туризъм е необходима подкрепа чрез инвестиции в необходимата инфраструктура; като има предвид, че тези развиващи се тенденции в туризма могат да укрепят устойчивостта на сектора, като удължат пътуванията извън пиковите сезони, като разпръснат потоците от посетители и подобрят опазването на природното и културното наследство, както и като генерират допълнителни доходи в отдалечените, слабо населените и островните региони;

М. като има предвид, че приблизително 25% от европейците живеят с увреждания или намалена подвижност; като има предвид, че според Евростат делът на населението на ЕС на възраст 60 и повече години, който понастоящем е 21%, се очаква да нарасне до 30% до 2030 г.; като има предвид, че предприемането на

---

26 Европейска комисия: Генерална дирекция за комуникация, „Експресно проучване на Евробарометър № 499:Отношение на европейците към туризма“, 6 декември 2021 г.

целенасочени действия чрез инвестиции в достъпен и съобразен с нуждите на възрастните хора туризъм представлява голяма възможност за повишаване на конкурентоспособността, подобряване на качеството и подкрепа на целогодишното търсене;

Н. като има предвид, че интелигентният туризъм има за цел да укрепи управлението на дестинациите, да повиши удовлетвореността на посетителите и да донесе дълготрайна полза за местните общности[27]; като има предвид, че интелигентният туризъм зависи от наличността, анализа и ефективното използване на данните; като има предвид, че екосистемата от данни на ЕС все още е фрагментирана; като има предвид, че целта на инициативата „Европейско пространство на данни за туризма“ е да се преодолее това фрагментиране и произтичащата от него пазарна концентрация чрез изграждане на сигурна, взаимосвързана платформа за споделяне на данни с цел подпомагане на устойчивостта и издръжливостта на сектора в съответствие с пътя за преход в туризма;

О. като има предвид, че независимо от портала за знания на информационното табло на ЕС за туризма и платформата на ЕС за туризма ЕС все още не разполага с ефективна и достатъчно амбициозна хармонизирана рамка за оценка на въздействието на туризма, включително въглеродния отпечатък, както и на цялостната устойчивост и издръжливост във всички държави членки;

П. като има предвид, че основаните на БВП и обобщени показатели за изпълнението не отразяват напълно действителното социално, териториално и екологично въздействие на туризма; като има предвид, че туризмът следва да се оценява отвъд ръста на обема и въз основа на показатели за устойчивост, като например социалното сближаване, дългосрочната териториална устойчивост и екологичната цялост, като капацитетът на територията за поемане на туристи и опазването на биологичното разнообразие следва да служат като ориентир за границите на дестинациите, максималния брой посетители и планирането на инфраструктура, така че за успешни да се считат моделите на развитие, основани на ценности;

Р. като има предвид, че ограниченото споделяне на данни и изолираните операции в ключови транспортни сектори подкопават мултимодалния капацитет и възпрепятстват

---

27 EU guide on data for tourism destinations.Smart Tourism Destinations („Ръководство на ЕС относно данните за туристическите дестинации. Интелигентни туристически дестинации“), юли 2022 г.

безпроблемното мултимодално пътуване[28] в целия ЕС, като възможността за резервиране на такива пътувания все още представлява значителна пречка;

С. като има предвид, че туристическият сектор е трудоемък и представлява около 5% от общата заетост в ЕС, но е изправен пред значителни предизвикателства, като например факта, че 21% от работещите са на временна заетост; като има предвид, че този сектор е важен източник за създаване на работни места, особено за младите хора, жените и работниците мигранти, които срещат трудности при навлизането на пазара на труда; като има предвид, че туризмът разчита на квалифицирана и ангажирана работна сила, която осигурява качествено обслужване и автентични преживявания за посетителите; като има предвид, че повишаването на качеството на работните места чрез справедливо заплащане, стабилна заетост и подобрени условия на труд може да подобри набирането и задържането на персонал, като подпомогне прехода на сектора към устойчиво развитие с висока добавена стойност и едновременно с това се справи с недостига на работна ръка и социалната устойчивост;

Т. като има предвид, че зависимите от туризма регионални икономики са по-изложени на сътресенията в търсенето и нестабилността на пазара на труда, поради което икономическата диверсификация и реиндустриализацията са от съществено значение за стабилността и дългосрочното развитие; като има предвид, че прекомерната зависимост от сезонния туризъм рискува да блокира регионите в модел на развитие, който възпрепятства растежа на производителността, иновациите и появата на сектори с по-висока добавена стойност;

У. като има предвид, че цели 92% от МСП в сектора на туризма срещнат трудности при наемането на квалифициран персонал[29]; като има предвид, че недостигът на умения в сектора — проблем, които се появи още преди пандемията от COVID-19 и продължава да съществува въпреки високите нива на безработица в ЕС — изисква бързо фокусиране върху преквалификация и повишаване на квалификацията, за да се развият ориентирани към бъдещето умения, както и екологични, цифрови, управленски, социални и културни компетентности, които ще повишат издръжливостта на

---

28 Европейско бюро на съюзите на потребителите, Mind the gap – Making the multimodal journey the easy journey („Да отчетем различията – Да превърнем мултимодалното пътуване в лесно пътуване“), 22 март 2023 г.

29 Европейска комисия: Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“, Jobs and skills in tourism („Работни места и умения в туризма“).

туристическия сектор[30], което е от ключово значение за неговата конкурентоспособност[31]; като има предвид, че са необходими целенасочени мерки, включително устойчиви публични и частни инвестиции, както и инструменти за финансиране от ЕС, достъпни за МСП, за да се подобрят уменията и да се гарантира, че туристическата индустрия продължава да бъде привлекателен и конкурентен работодател;

Ф. като има предвид, че жените съставляват над половината от работната сила в туризма в ЕС, но продължават да бъдат значително по-слабо представени на ръководни и управленски длъжности, а в същото време са прекомерно представени на по-нископлатени, неформални или несигурни форми на заетост и често са лишени от адекватна сигурност на работното място и социална закрила; като има предвид, че тези неравенства подкопават икономическото овластяване на жените и възпрепятстват конкурентоспособността на туристическия сектор, което показва необходимостта от включване на силен акцент върху равенството между половете в предстоящата стратегия на ЕС за устойчив туризъм;

Х. като има предвид, че дори в ерата на цифровите технологии туризмът процъфтява благодарение на връзката с човека; като има предвид, че междуличностните умения са от жизненоважно значение за приобщаващия туризъм, но въпреки това продължават да бъдат недооценени, недостатъчно развити и нископлатени, което се отразява пряко на качеството на преживяването на посетителите и на благосъстоянието на местните общности;

Ц. като има предвид, че културата, културното наследство и идентичността са стълбовете на продукта на ЕС за устойчив и отговорен туризъм, като доброволците и местните общности играят решаваща роля за опазването и популяризирането на живото културно наследство на всяка държава членка, включително устойчивите културни традиции и местните езици; като има предвид, че защитата, опазването и популяризирането на културното наследство могат да допринесат за междукултурните отношения, помирението и културното съвместно съществуване; като има предвид, че опазването на

---

30 Асоциация на хотелите, ресторантите, гостилниците и кафенетата и подобни заведения в Европа, Labour shortages in the hospitality sector: forward-thinking and practices sharing, („Недостиг на работна сила в сектора на хотелиерството и ресторантьорството: далновидно мислене и споделяне на практики“), септември 2022 г.

31 Silva, S. et al., The Value of Skills for a Sustainable Tourism and Hospitality Industry („Стойността на уменията за устойчив сектор на туризма и хотелиерството и ресторантьорството“), Tourism Hospitality, № 6(1), 23 януари 2025 г.

културното наследство изисква проактивно управление на потоците от посетители, защита на уязвимите обекти и включване на местните общности в процесите на вземане на решения;

Ч. като има предвид, че цифровите иновации, включително интерактивни инструменти за картографиране, имерсивни технологии, добавена реалност, базирани на участието на общността цифрови платформи и „физическо-цифрови“ преживявания, могат да подобрят достъпа до местното културно наследство, да подпомогнат МСП и да позволят на посетителите да се докоснат по-отблизо до автентични културни екосистеми, включително традициите в пивоварството и местните занаяти;

Ш. като има предвид, че агротуризмът и инициативите „от фермата до трапезата“ и „от полето до трапезата“ създават истински вериги за създаване на стойност, а не просто вериги на доставки, предлагайки на посетителите безпрецедентно автентично преживяване, като същевременно укрепват икономиките в селските райони, подкрепят местните производители и насърчават управлението на околната среда; като има предвид, че тези инициативи все повече се признават за стълб на развитието на качествен и устойчив туризъм в целия ЕС;

Щ. като има предвид, че европейската индустрия за търговски изложения и бизнес прояви, призната за световен лидер, е ключов сегмент от туристическата индустрия и основен двигател на икономиката, който подпомага заетостта, регионалното развитие, инвестициите в инфраструктура и междусекторния растеж;

АА. като има предвид, че екомаркировката на ЕС, която е един от няколкото стандарта за устойчивост, понастоящем се прилага единствено по отношение на туристическите обекти за настаняване, а не по цялата верига за създаване на стойност в туристическите дестинации, и че въпреки нарастващата ѝ популярност сред туристическите обекти за настаняване, цялостното ѝ въздействие върху пазара все още е ограничено; като има предвид, че сертифицирането трябва да бъде съчетано с приложими задължения, прозрачност на веригите на доставки и мониторинг на въздействието върху околната среда, за да се избегнат заблуждаващи твърдения за екологосъобразност;

АБ. като има предвид, че въпреки приемането на Директивата относно пластмасите за еднократна употреба[32] значителен дял

---

32 Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда (ОВ L 155, 12.6.2019 г., стр. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj).

от пластмасовите отпадъци от секторите на туризма и хотелиерството и ресторантьорството все още не попада в регулаторния ѝ обхват;

АВ. като има предвид, че туристическата индустрия на ЕС следва да премине към модел на кръгова икономика, като подобри ресурсната ефективност в области като управлението на отпадъците, водите, храните, мобилността и енергията; като има предвид, че за този преход се изисква приемане на отговорни практики на производство и потребление, включително използването на местни продукти от сектора на хотелиерството и ресторантьорството, намаляване на потоците от отпадъци, повторно използване на ресурсите и опазване на местните екосистеми; като има предвид, че основаните на данни инструменти за планиране, мониторинг и управление са от съществено значение за подпомагане на тази промяна и за подобряване на дългосрочната устойчивост и издръжливост на туристическите дестинации;

АГ. като има предвид, че признаването на туризма като една от 14-те стратегически промишлени екосистеми[33] в Европа ясно показва необходимостта да се премине от отказ на допускането за неговата присъща издръжливост[34] към цялостна европейска стратегия, основана на силна координация на политиките, която отразява хоризонталния характер на сектора и включва целенасочено и ефективно финансиране;

АД. като има предвид, че Комисията обяви предстоящото публикуване на първата по рода си стратегия на ЕС за устойчив туризъм, което представлява значителна възможност за създаване на съгласувана и ориентирана към бъдещето рамка за устойчивост в сектора; като има предвид, че тази инициатива следва да си поставя за цел да гарантира, че бъдещият растеж е в съответствие с по-широките цели на ЕС в областта на климата и социалната сфера, като същевременно се избягва създаването на непропорционална административна или финансова тежест за МСП; като има предвид, че силната европейска туристическа марка е стратегически актив, който може да укрепи конкурентното предимство на Европа чрез насърчаване на устойчиви, висококачествени и богати на преживявания

---

33 Съобщение на Комисията от 5 май 2021 г., озаглавено: „Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа, COM(2021)0350.

34 Организация за икономическо сътрудничество и развитие, Building strong and resilient tourism destinations („Изграждане на силни и устойчиви туристически дестинации“), OECD Tourism Papers, 2025/03, OECD Publishing, Париж, 2025 г., стр. 6 – 8.

предложения, като същевременно подпомага разпределението на туристическия поток и управлението на сезонността;

АЕ. като има предвид, че е от жизненоважно значение да се потвърди, че туризмът представлява важен и стратегически икономически сектор, който подхранва европейската идентичност, и като има предвид, че той не следва да се разглежда като второстепенен компонент на икономиката; като има предвид, че междусекторният характер на туристическия сектор изисква стабилна политическа и административна координация; като има предвид, че специална генерална дирекция за устойчив туризъм, разполагаща с подходящи ресурси, би могла да гарантира интегриран институционален подход, да подобри управлението на съществуващите програми за финансиране и да реши проблема с настоящото фрагментирано европейско управление в сектора;

АЖ. като има предвид, че целевото финансиране от ЕС, включително пилотни проекти и подготвителни действия, както и подкрепата по програми като програмата за единен пазар, „Творческа Европа“, Interreg, програмата за цифрова Европа и „Хоризонт Европа“ е от съществено значение за това на местните органи, МСП и културните дейци да се осигурят възможности да изпитват иновативни модели в областта на културния туризъм, да разработват цифрови инструменти, да укрепват тематичните мрежи и да разширяват обхвата на успешните инициативи в различните региони; като има предвид, че Парламентът последователно призовава за включването на специален бюджетен ред за туризма в общия бюджет на ЕС; като има предвид, че предстоящите преговори по следващата многогодишна финансова рамка за периода 2028 — 2034 г. (МФР) представляват своевременна възможност за осигуряване на специално, дългосрочно и стабилно финансиране за туризма; като има предвид, че новите законодателни предложения относно МФР за периода 2028 — 2034 г. ще играят ключова роля за подкрепата на чистия преход, цифровия преход, уменията, устойчивостта и цялостната конкурентоспособност на туристическата екосистема във всички региони на ЕС;

От изолация към възможност: подобрената свързаност като катализатор за устойчивия растеж на регионалния туризъм

1. потвърждава, че свързаността е предварително условие за свободата на движение, предвидена в Договорите; подчертава, че силната свързаност е от съществено значение за постигане на баланс в туризма и разширяване на ползите от него към по-слабо посещаваните райони, което ще облекчи натиска върху популярните дестинации с твърде много посетители и ще подпомогне съживяването на местните икономики; призовава

Комисията и държавите членки да признаят достъпната, финансово приемлива и надеждна свързаност като основна услуга, която лежи в основата на свободата на движение, тъй като няма истинско свободно движение, ако не можете да стигнете доникъде; призовава за установяването на ясни, измерими и редовно актуализирани критерии за оценка на достъпността, ценовата стойност и качеството на устойчивите възможности за пътуване, включително напредъка към безпрепятствена, приобщаваща мобилност за хората с увреждания и намалена подвижност, както и за отдалечените, най-отдалечените, селските, периферните, слабо населените и островните региони, като се обръща специално внимание на малките острови; подчертава, че тези критерии са от съществено значение за осигуряване на целогодишна свързаност, подкрепа за местните общности и МСП и запазване на дългосрочната устойчивост на зависимите от туризма региони; подчертава освен това значението на тези критериите, които помагат на Комисията и държавите членки да приоритизират инвестициите в инфраструктура, свързана с туризма, с цел укрепване на териториалното сближаване, разпределяне на туристическите потоци и облекчаване на натиска върху популярните дестинации с твърде много посетители;

2. обръща внимание на непропорционалното влияние на големите превозвачи и цифровите платформи върху насочването на пазарните тенденции, което оказва въздействие върху избора на потребителите и излага дестинациите и предприятията в сектора на хотелиерството и ресторантьорството на значителни структурни рискове; призовава Комисията да направи проучване, в което да се разгледа зависимостта на туристическия сектор от доминиращи участници със силна пазарна мощ в секторите на транспорта и туризма, включително хотелиерството, и да се оценят заплахите за свързаността, справедливото ценообразуване, справедливите условия за всички бизнес ползватели, условията на труд, непрекъснатостта на услугите и дългосрочната устойчивост на дестинациите, като се обърне специално внимание на структурните рискове в селските, отдалечените и островните региони; също така призовава Комисията, като част от проучването, да направи оценка на действията за справяне с пазарната концентрация и неразумното персонализиране на цените, да засили прозрачността, лоялната конкуренция и защитата на потребителите и да повиши конкурентоспособността на МСП и местните оператори, в т.ч. чрез подходящи правни, регулаторни и финансови мерки, когато е целесъобразно;

3. разглежда ефективните транспортни връзки като основа за устойчив, конкурентоспособен и стабилен туристически сектор на ЕС, тъй като с тяхна помощ се облекчава натискът върху водещите дестинации, функциониращи с пълния си капацитет

или отвъд него, като същевременно се отваря достъп и се пренасочват потоците от посетители към по-малко известни, нововъзникващи дестинации и икономическите ползи се разпределят по-справедливо; призовава за засилване на свързаността и достъпността, особено в отдалечените региони на ЕС и регионите с недостатъчно обслужване, включително островите, така че да се стимулира приобщаващият растеж чрез устойчиво пътуване, да се насърчи премахването на сезонността и да се подкрепи регионалното развитие;

4. същевременно отбелязва, че много нововъзникващи дестинации — от най-отдалечени територии до селски райони, планински общности и островни региони — се сблъскват с уникални предизвикателства по отношение на свързаността, и подчертава, че стратегията на ЕС за устойчив туризъм трябва да определи адаптирани механизми за подкрепа, които отразяват техните специфични профили и уязвимости, особено за укрепване на въздушните, морските и сухопътните връзки, които поддържат тяхната свързаност; настоява всяко разширяване на свързаността да бъде съчетано с качествена инфраструктура и надеждни услуги, които позволяват на дестинациите да управляват нови или диверсифицирани туристически потоци, без да се подкопава физическата или финансовата достъпност за жителите, особено в посочените по-горе уязвими региони;

5. призовава да се проучи потенциалът за по-широко разгръщане на задълженията за обществени услуги, включително мултимодални конфигурации и трансгранични нощни влакове, за обслужване както на жителите, така и на посетителите — особено в отдалечените и най-отдалечените региони, крайбрежните райони и островите — като подчертава значението на тяхната роля за засилване на териториалното и социалното сближаване;

6. подчертава централната роля на завършената основна, разширена основна и всеобхватна трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T), допълнени от набор от възможности за устойчиви транспортни услуги, за постигането на по-балансирано териториално разпределение на туризма в рамките на ЕС, включително чрез насърчаване на търсенето извън сезона; подчертава, че отдаването на приоритет на трансграничните проекти в рамките на Механизма за свързване на Европа (МСЕ) е от ключово значение за постигането на напредък по TEN-T, и призовава за стабилен бюджет за МСЕ в рамките на следващата МФР в подкрепа на устойчива, достъпна и взаимосвързана европейска транспортна система, жизненоважна за туризма във всички региони на ЕС;

7. приветства възможностите, предоставени от законодателните предложения за МФР за периода 2028 — 2034 г., за засилване на

подкрепата на ЕС за устойчив, конкурентоспособен и стабилен туризъм; подчертава по-специално разпоредбите на предложения регламент за план за национално и регионално партньорство[35], в които устойчивите туристически услуги са признати като конкретна цел и отворени пътища за инвестиции в цифровата трансформация, подходите на кръговата икономика, устойчивата мобилност, уменията и повишаването на квалификацията на работната сила, диверсификацията на туризма, адаптирането към изменението на климата и управлението на дестинациите; признава, че предложеният регламент за създаване на Европейски фонд за конкурентоспособност[36] предоставя перспективи за подкрепа на устойчивия туризъм чрез мерки за чист преход, декарбонизация на промишлеността и конкурентоспособност на МСП; отбелязва обаче, че новото предложение за МФР все така не включва програма на ЕС и самостоятелен бюджетен ред за устойчив туризъм, като отбелязва, че наличието на финансирането от ЕС за разработване на вторични и капилярни транспортни мрежи, които са необходими за подпомагане на устойчивото развитие на туристическия сектор, диверсифициране на туристическите потоци и подпомагане на достъпността на отдалечените, периферните, най-отдалечените и островните региони, остава неясно; настоява, че бъдещата МФР не следва нито да маргинализира значителен брой региони, нито да намалява финансирането за проекти, интегрирани в глобалната мрежа, за да се избегнат териториалните различия и да се поддържа социалното и териториалното сближаване на ЕС; изразява загриженост, че най-отдалечените региони са изправени пред намалено съфинансиране въпреки изключителната им отдалеченост от континента и съответната необходимост от сигурна свързаност и устойчиви инвестиции; в допълнение отново заявява, че островите и най-отдалечените региони на ЕС, които са изправени пред по-силен конкурентен натиск от региони извън ЕС, са от жизненоважно значение за регионалната туристическа икономика на ЕС и следва да получат достатъчно финансиране по МСЕ и друго финансиране, за да се подобри инфраструктурата за свързаност, да се привлекат посетители и да се гарантира, че техният растеж става все по-устойчив и че те остават конкурентоспособни;

---

35 Предложение на Комисията от 16 юли 2025 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване за периода 2028 – 2034 г. на Европейски фонд за икономическо, социално и териториално сближаване, за селското стопанство и селските райони, за рибарството и морското дело и за просперитета и сигурността, както и за изменение на регламенти (ЕС) 2023/955 и (ЕС, Евратом) 2024/2509 (COM(2025)0565).

36 COM(2025)0555).

8. отново потвърждава, че специалното финансиране от ЕС за устойчив туризъм би могло да донесе значителна възвръщаемост чрез повишаване на устойчивостта на сектора, постигане на напредък в неговия екологичен и цифров преход в съответствие с приоритетите на политиката на ЕС и насърчаване на устойчив, балансиран и приобщаващ растеж, както и дългосрочна конкурентоспособност във всички европейски дестинации, включително по-силно териториално и социално сближаване в периферните, най-отдалечените и островните региони; подчертава, че създаването на такъв бюджетен ред е от съществено значение, за да се гарантира ефективното изпълнение на предстоящата стратегия на ЕС за устойчив туризъм; междувременно призовава за актуализиране и преразглеждане на ръководството относно финансирането от ЕС за туризма с оглед на следващата МФР;

9. призовава в стратегията на ЕС за устойчив туризъм, заедно със следващата МФР, да се даде приоритет и да се определят ясни механизми за финансиране в подкрепа на прехода към устойчиви модели на туризъм в регионите, засегнати от сезонност, изменение на климата, демографски натиск, постоянен или силен поток на туристи, намалена привлекателност, висока секторна специализация и влошаване на състоянието на активите, както и в малките и средните и нововъзникващите дестинации с висок потенциал за прием; подчертава, че това финансиране следва да подкрепя пилотни проекти, изграждане на капацитет и структурна трансформация, с приоритет върху устойчивата инфраструктура, чистата свързаност, териториалната диверсификация и програмите за обучение, които укрепват местните таланти и помагат на работниците да се адаптират към новите умения и нуждите на пазара;

10. призовава Комисията и държавите членки да положат всички усилия за интегриране на устойчивата туристическа мобилност в транспортната политика на ЕС, с инвестиции във в крайните дестинации — включително обществен транспорт и активна мобилност, както и устойчиви и финансово достъпни решения за градска мобилност — в полза както на посетителите, така и на жителите; призовава Комисията да предостави целенасочена подкрепа за използването на превозни средства с ниски и нулеви емисии в туризма — например чрез стимули за лизинг на електрически превозни средства и инфраструктура за зареждане с електроенергия — по-специално в островните, селските, планинските и най-отдалечените региони, за да се стимулира устойчивата мобилност и да се намали отпечатъкът на посетителите върху околната среда; призовава Комисията да засили популяризирането на съществуващата туристическа платформа на ЕС, като улесни обмена на успешни модели за управление на посетителите и най-добри практики между дестинациите;

11. припомня, че темпът на този преход зависи от наличието на подходяща инфраструктура за зареждане на място, в т.ч. решения за бързо зареждане, способни да обслужват нуждите на търговията и на оперативния и пътническия транспорт, като подчертава, че целенасочената финансова помощ от ЕС, подкрепена от ясни референтни показатели, е от съществено значение за увеличаване на източниците на енергия с нулеви емисии в цялата туристическа екосистема и за гарантиране, че декарбонизацията на мобилността подкрепя целите в областта на климата и устойчивото управление на дестинациите; освен това подчертава необходимостта от осигуряване на подходяща логистична инфраструктура и интермодални връзки в подкрепа на веригите на доставки в туризма и местните икономически екосистеми;

12. призовава за по-голяма финансова подкрепа от ЕС за укрепване на услугите за обществен транспорт, като се позволи те да станат по-мултимодални, достъпни, надеждни, гъвкави и по-добре съобразени с териториалните обстоятелства, по-специално в островните и отдалечените райони; подчертава, че тези услуги следва да гарантират подходящ достъп за жителите, като същевременно укрепват свързаността на общностите, социалното приобщаване и достъпността на туристическите дестинации; предлага, където съществуващите мерки се окажат недостатъчни за преодоляване на трайни структурни недостатъци, Комисията да предвиди други инструменти за компенсиране на тези недостатъци, стоящи пред гражданите и предприятията в периферните, островните, островните и най-отдалечените региони, с цел гарантиране на равен достъп, дългосрочна жизнеспособност и сближаване на тези региони;

13. признава велосипедния туризъм за стратегически европейски сектор, както е отразено в Европейската декларация относно велосипедния транспорт, в която ЕС заема водеща позиция в световен мащаб; подчертава значението на инициативи като EuroVelo — европейската мрежа от велосипедни маршрути на дълги разстояния — за развитието на туризма, свързан с придвижвания; призовава за стимули и инвестиции за укрепване на тези инициативи, за да се увеличат значителните икономически ползи от тях в различните региони, включително селските, периферните и трансграничните райони; подчертава, че подобни инициативи насърчават възможностите за устойчива мобилност, като укрепват местните общности и МСП и засилват социалното и географското приобщаване; призовава Комисията и държавите членки да продължат да подкрепят развитието и разширяването на европейските велосипедни туристически маршрути на дълги разстояния, модернизирането на велосипедната инфраструктура и подобряването на пътната безопасност за велосипедистите, включително чрез специални

инструменти за финансиране и тясно сътрудничество с регионалните и местните органи;

14. подчертава решаващата роля на морските връзки за островните, крайбрежните и периферните региони, където те представляват основни услуги както за жителите, така и за туристите; подчертава значението на задълженията за обществени услуги (ЗОУ), модерните автомобилни паркове и интелигентното изготвяне на разписания, които балансират местните потребности от мобилност с туристическите потоци и спомагат за намаляване на сезонния натиск; призовава ЕС да продължи да подкрепя възможностите за устойчив транспорт, като например фериботи, използващи неутрални по отношение на въглеродните емисии горива и батерии, и електрически и хибридни фериботи с технологии за брегово електрозахранване, допълнени от мерки за насърчаване на хибридните електрически въздухоплавателни средства, с приоритет за островите и най-отдалечените и периферните територии, при доказана технологична и икономическа жизнеспособност и подкрепени от пропорционални мерки за операторите и териториите, които разчитат в голяма степен на въздушни и морски връзки;

15. призовава Комисията да предприеме последващи действия в проучването за оценка на предимствата и недостатъците на евентуалното взаимно признаване на свидетелствата за управление на яхти и кораби за развлечение, като предложи регулаторна мярка, улесняваща мобилността на близо 48 милиона европейски собственици на такива яхти и кораби и подкрепя устойчивото развитие на морския туризъм и синята икономика;

16. подчертава, че туризмът по вътрешните водни пътища и дейностите по крайбрежието, като колоездене, ходене пеша, гастрономия и културни забележителности, позволяват на посетителите да открият местното наследство и ландшафти по екологосъобразен начин; призовава следователно за по-големи инвестиции в реките и каналите на Европа с цел опазване на биологичното разнообразие и укрепване на устойчивостта на водните системи, като отбелязва значителния им потенциал за устойчив туризъм и за по-балансирано разпределение на туристическите потоци между регионите;

17. признава железопътния транспорт за крайъгълен камък на устойчивия туризъм и жизнеспособна алтернатива на по-замърсяващите видове транспорт; призовава за увеличаване на инвестициите в цялата железопътна инфраструктура на ЕС — особено в трансграничните райони и участъците, които са от жизненоважно значение за международната свързаност — наред със засилена подкрепа за вторичните и капилярните мрежи, за да се гарантира достъпността на отдалечените и периферните

региони; припомня, че железопътният транспорт може да бъде развиван на островите като устойчив вид транспорт и начин за гарантиране на мултимодална свързаност, с подкрепа както за трансгранични проекти, така и за железопътни инициативи в островните региони;

18. отново потвърждава необходимостта интермодалността да се превърне в стратегически приоритет, с насърчаване на преките връзки между летищата, железопътните гари и пристанищата, като същевременно признава, че железопътната свързаност и интермодалните терминали са също така важни за доставката на стоки и услуги, както и за туристическите дестинации; освен това призовава за опростено издаване на билети за железопътен транспорт, за да се подобри гъвкавостта на пътуванията и привлекателността на железопътния сектор, заедно с бързо въвеждане на безпроблемна интегрирана система за издаване на билети, обхващаща железопътните, въздушните и морските услуги, по-ясна информация за пътниците и по-лесни методи за трансгранична резервация;

19. приветства визията за високоскоростна железопътна мрежа за насърчаване на ефективни железопътни връзки между европейските градове като алтернатива на полетите на къси разстояния, като същевременно се увеличи туризмът към периферните региони отвъд традиционните горещи точки за туризъм; отбелязва обаче, че все още са налице различни технически пречки, например свързани с разграничаването между някои национални/регионални габарити и европейското стандартно междурелсие; освен това разглежда нощните влакове като ключов актив за диверсифициране на туризма, който позволява развитието на туристически дестинации с недостатъчно обслужване и насърчава по-устойчиви видове туризъм, като например селския, културния и екотуризма;

20. припомня нарастващото значение на железопътния туризъм с влакове от историческо и културно значение като иновативен начин за насърчаване на устойчивото пътуване и обогатяване на културния опит на местно и регионално равнище, като същевременно се опазва културното и природното наследство; подчертава, че възстановяването и ориентираната към туризма промяна на предназначението на излезли от употреба или недостатъчно използвани традиционни железопътни линии и подвижен състав може да допринесе за възстановяването на туристическите дестинации, опазването на природния ландшафт и местната среда и създаването на нови възможности за туризъм, които подобряват преживяванията на посетителите и същевременно подкрепят защитата и устойчивото развитие на местно и регионално равнище; призовава за предоставяне на финансиране от ЕС за възстановяване, трансформиране и модернизиране на подвижния състав и транспортната

инфраструктура — включително железопътни линии, пътища и велосипедни алеи — които обслужват туристически дестинации, с цел подпомагане на исторически, културни и устойчиви маршрути;

21. признава, че както транспортът, така и туризмът оказват силно влияние върху енергийните нужди на туристическите дестинации в ЕС; призовава за включването на туризма и всички видове транспорт — железопътен, автомобилен, морски и въздушен — в бъдещите енергийни политики и действия на ЕС в подкрепа на дестинациите в техния устойчив преход и за посрещане на техните специфични инфраструктурни нужди; призовава Комисията да засили подкрепата за енергийната инфраструктура на туристическия сектор, а държавите членки да включат енергийните нужди на сектора в своите национални планове в областта на енергетиката и климата;

22. приветства плана за инвестиции за устойчив транспорт, като очаква той да стимулира инвестициите в устойчиви горива за въздухоплаването и водния транспорт, в т.ч. за съществуващия флот от корабчета за развлечение, тъй като това са сектори, в които намаляването на емисиите е трудно; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че пътят към нулеви нетни емисии, и по-специално преминаването към устойчиви горива, избягва скритите разходи, прекомерната бюрокрация, несправедливите допълнителни такси за авиокомпаниите, които завишават цените на билетите за туристите, жителите и МСП, и налагането на непропорционални оперативни разходи или инфраструктурни тежести върху най-отдалечените региони, островите и отдалечените райони; предупреждава относно въвеждането на нови фискални мерки, като например данък върху горивата, които биха могли да застрашат свързаността, финансовата достъпност и конкурентоспособността на туристическия сектор;

23. подчертава факта, че данъците в областта на екологичния туризъм („екологични данъци“) биха могли да доведат до осезаеми ползи за местните общности чрез финансиране на проекти в подкрепа на жителите и околната среда; отбелязва, че редица градове и региони вече са въвели такива екологични данъци с положителни резултати, които следва да бъдат анализирани и евентуално използвани като примери за най-добри практики; призовава Комисията да включи тези примери в предстоящата си стратегия за устойчив туризъм, която ще предложи допълнителни насоки на държавите членки и регионите в подкрепа на инвестициите в устойчив туризъм, допринасяйки за балансирано териториално развитие и споделен просперитет;

24. признава сектора на круизните кораби за важен европейски сектор, който стои в основата на отраслите на корабостроенето и ремонтната промишленост и в който ЕС продължава да бъде световен лидер, като същевременно признава предизвикателствата пред устойчивостта, наблюдавани в някои дестинации; призовава за схеми за стимулиране и инвестиции за разширяване на наличието на устойчиво електроснабдяване на сушата и за насърчаване на нощувките или по-дългите престои в пристанищата, особено в големите круизни пристанища; насърчава текущия диалог със сектора, за да се гарантира, че акостирането в пристанища и по-дългият престой допринасят за създаването на стойност на местно равнище, за устойчивата мобилност и за намаляване на задръстванията; подчертава необходимостта да се насърчава устойчивото управление на круизната дейност и трафик, за да се гарантира, че икономическите ползи се балансират спрямо екологосъобразността на дестинациите и увеличаването на социалното благосъстояние на местните общности;

25. счита, че в този контекст подобреното управление на дестинациите следва да вземе предвид всички пристигания на кораби в пристанищата; подчертава освен това необходимостта от балансирано и пропорционално разпределение на пристигащите по разписание чрез системи за разпределяне на котвена стоянка, за да се намали натискът в най-натоварените дни върху дестинациите и да се увеличат максимално местните икономически ползи, като същевременно се сведе до минимум въздействието върху околната среда на дестинациите; подчертава освен това необходимостта от разработване на методология за изчисляване на товароносимостта на дестинациите, приемащи посетители от круизни кораби; подчертава в този контекст съществената роля на организациите за управление на дестинациите (ОУД), заедно с местните органи и заинтересованите страни, за управлението на потоците от посетители и гарантирането, че круизният туризъм допринася за устойчивото местно развитие; препоръчва на Комисията да събере примери за добри практики, които да послужат като модели за други сектори в целия ЕС, по примера на инициативи като нейния доклад от 2023 г., озаглавен „Добри практики за устойчив круизен туризъм“, с цел подобряване на устойчивостта и конкурентоспособността на туризма;

26. подчертава необходимостта от солидни и приложими права на пътниците във всички видове транспорт, включително сложните мултимодални пътувания, за да се запази конкурентното предимство на Европа в световния туризъм, като същевременно се подкрепят иновациите, конкурентоспособността и инвестициите в транспортния сектор; отбелязва нарастващите очаквания на пътниците за надеждност, прозрачност и защита по време на смущения и закъснения, особено когато пътуванията

включват множество видове транспорт или оператори; подчертава в този контекст необходимостта от разработване на стратегия на ЕС за ефективен туристически транспорт, която да намалява времето за чакане, дублиращите се процедури и административните пречки, като същевременно повишава оперативната съвместимост на билетите и документите за пътуване и ефективността на граничния контрол; подчертава колко важни са солидните права на пътниците с увреждания и ограничена подвижност — преди всичко за засилване на приобщаването и социалната справедливост, но също и за укрепването на позицията на Европа като доставчик на достъпни и висококачествени туристически и транспортни услуги, като по този начин се повишава конкурентоспособността на европейския туризъм;

Предоставяне на възможности на европейските дестинации за високи постижения на местно равнище

27. предупреждава, че небалансираният туризъм рискува да окаже натиск върху дестинациите, да навреди на местните общности и жители и да подкопае екологичната и културната привлекателност на Европа; подчертава, че когато обаче е планиран добре, туризмът има огромна стойност и потенциал за генериране на приобщаващи ползи, укрепване на социалното сближаване, опазване на културното наследство и създаване на висококачествени работни места; отново заявява, че като неразделна част от промишлената стратегия на ЕС туризмът изисква ефективно управление, в т.ч. на равнището на дестинациите, и координирани политически действия за стратегическо разпределение на търсенето между установените и нововъзникващите дестинации; поради това призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия, като например насърчаване на търсенето извън сезона; призовава държавите членки да насърчават диверсификацията и популяризирането на по-малко посещавани дестинации и дейности и подчертава, че тези усилия следва да бъдат подкрепени от основани на данни инициативи за планиране и повишаване на осведомеността, за да се запази статутът на Европа като водеща световна дестинация;

28. изразява убеждение, че устойчивостта на сектора при справянето с различните предизвикателства изисква ясна стратегия, добре определени цели и основано на участието и на факти създаване на политики и законодателство; приветства в този контекст инициативата на Комисията за разработване на първата стратегия на ЕС за устойчив туризъм и признава нейния потенциал да предостави на държавите членки, регионите и заинтересованите страни от сектора всеобхватна рамка за оформяне на по-устойчив, иновативен, балансиран и приобщаващ туристически модел; счита, че стратегията следва да

предефинира ролята на туризма отвъд непосредственото му икономическо въздействие, като признае приноса му за споделения просперитет, социалното сближаване и балансираното регионално развитие; призовава, успоредно с тази стратегия, за план за изпълнение, в който да се оценяват нуждите и различните равнища на свързаност на всеки туристически регион и дестинация, като се дава приоритет на туристическата инфраструктура в уязвимите дестинации; подчертава, че този план следва да бъде подкрепен от подходяща програма за финансиране, ясен график и стабилен процес на оценка, за да се гарантира съгласуван и справедлив преход за Европа;

29. подчертава, че за да успее в една все по-конкурентна глобална среда за пътувания, Европа се нуждае от по-солидна координация и инвестиции на равнището на ЕС, за да повиши своята международна видимост; призовава за разработването, в рамките на стратегията на ЕС за устойчив туризъм, на съгласувана рамка „Дестинация Европа“, която да допълва националните и регионалните стратегии, да засилва привлекателността на Европа в световен мащаб и да създава последователно впечатление, че континентът ни със сигурност заслужава да бъде посетен, като същевременно отбелязва високите постижения на местно равнище и подкрепя превръщането на Европа в дестинация модел до 2030 г.;

30. призовава за създаването на специална генерална дирекция за устойчив туризъм в рамките на Комисията;

31. подчертава, че междусекторният характер на отрасъла трябва да бъде адекватно отразен във всички съответни политики на ЕС, че законодателството в областта на транспорта, околната среда, регионалното развитие и развитието на селските райони, цифровизацията, конкурентоспособността, заетостта, образованието и достъпа до жилища на приемливи цени трябва бъде приведено в съответствие и че трябва да се използва експертният опит от всички тези области;

32. подчертава значението на структурирани модели на многостепенно управление, които системно включват местните и регионалните органи, ОУД и заинтересованите страни от частния сектор, като гарантират съгласувани и приобщаващи стратегии в областта на туризма; подчертава стратегическото умение на ОУД да се възползват от местното си присъствие за разширяване на обхвата си и изграждане на партньорства с всички съответни заинтересовани страни в туристическата екосистема, включително МСП; подчертава факта, че много от по-малките и селските дестинации не разполагат с административен и аналитичен капацитет за разработване и прилагане на стратегии за устойчив туризъм и биха могли да се

възползват от целенасочена подкрепа от ЕС за укрепване на капацитета си за управление на дестинациите; освен това призовава държавите членки да засилят ролята на организациите за управление на дестинациите чрез финансова подкрепа, технически капацитет, координация на техните дейности и повишаване на квалификацията на работниците, необходими за ефективно насочване на управлението на дестинациите;

33. посочва, че структурираните модели на многостепенно управление на туризма следва да бъдат укрепени чрез разработване и редовно актуализиране на плановете за управление на дестинациите, координирани от организациите за управление на дестинациите в сътрудничество с регионалните и местните публични органи, заинтересованите страни в областта на туризма и жителите, като се гарантират съгласувани и приобщаващи подходи и се даде възможност на организациите за управление на дестинациите да координират и рекламират диверсифицирани местни туристически продукти; подчертава, че плановете за управление на дестинациите следва да се основават на ясни показатели за устойчивост и, когато е целесъобразно, на оценки на капацитета, като се гарантира основано на факти планиране и дългосрочна конкурентоспособност;

34. отбелязва, че възприемането на по-широка регионална перспектива за туризма може да подобри съгласуваността на планирането на транспорта и туризма, да намали разпокъсаността на политиките и да насърчи по-голяма справедливост, интеграция и сътрудничество между области с различни равнища на интензивност на туризма; подчертава ключовата роля на местните и регионалните власти за изготвянето на стратегии за устойчив туризъм, разработването на тематични културни маршрути, насърчаването на местната идентичност, опазването на културното и нематериалното наследство и подкрепата за водените от общностите инициативи в областта на туризма; същевременно подчертава значението на интегрирането на туризма в регионалните стратегии за реиндустриализация и интелигентна специализация, като се гарантира, че туризмът подкрепя и допълва диверсифицирана производствена база, а не я заменя;

35. подчертава особената уязвимост на туристическите дестинации, където отчуждаването на жителите, претоварената инфраструктура, нарастващото въздействие върху околната среда и заплахите за местната култура и наследство стават все по-остри; насърчава повишаването на видимостта на по-слабо посещаваните региони и развитието на регионални туристически центрове, основани на наследство, гастрономия, природа и местни културни дейности, за да се повишат високите постижения на местно равнище и да се насърчи модел на

устойчив растеж, който надхвърля наситеното предлагане на слънце и плаж; освен това настоятелно призовава Комисията и държавите членки да финансират инициативи, насочени към съживяване на исторически села и насърчаване на традиционни местни продукти, включително чрез разработването на зелени пътеки и други природни пътеки и създаването на знак за признаване на изключителна селска и природосъобразна туристическа среда, подобно на системата на „синия флаг“ за плажовете;

36. отбелязва, че пътуванията на къси разстояния с ниски и нулеви емисии засилват регионалното сближаване, като запазват стойността на местно равнище и укрепват ръководения от МСП туризъм, основан на общността, във вътрешните и селскостопанските райони; подчертава приноса на туризма в близост за облекчаване на натиска върху пренаселените дестинации и за поддържане на целогодишна икономическа дейност, стабилност на труда и демографска устойчивост в слабо населените региони; подчертава необходимостта от укрепване на късите туристически вериги, свързващи посетителите с микропроизводителите, например микропивоварни, малки винопроизводители, занаятчии и културни сдружения; във връзка с това насърчава създаването и признаването на равнище ЕС на тематични местни мрежи за популяризиране на местното и регионалното наследство и укрепване на културния и регенеративния туризъм; обръща внимание на ролята на интерактивните цифрови инструменти, тематичните цифрови платформи, тематичните интерактивни карти и календарите на прояви за подобряване на видимостта и представяне на високите постижения на местно равнище;

37. подчертава положителната роля на кохезионните фондове и фондовете за развитие за инвестициите в туризма, културата и хранително-вкусовата промишленост; отбелязва, че регионите, ползващи тези фондове, следва да бъдат подпомагани при приемането на методики за туризма, които интегрират планирането и изпълнението; призовава ЕС да оказва повече подкрепа за агротуризма и инициативите „от фермата до трапезата“ и „от полето до трапезата“, които създават истински вериги на стойността и автентични туристически преживявания; подчертава, че тези модели укрепват икономиките в селските райони, подкрепят местните производители, диверсифицират туристическите оферти и допринасят за устойчив и висококачествен туризъм в целия ЕС;

38. признава потенциала на спорта, активния туризъм и туризма на открито да допринасят за регионалното развитие, да насърчават здравословния начин на живот и да смекчават сезонността и призовава за по-систематично интегриране на спортната инфраструктура в рамките на туризма; подчертава

същевременно възможностите, предлагани от здравния, балнеоложкия и медицинския туризъм, особено в застаряващи общества, и призовава за разработването на стандарти за качество и трансгранично сътрудничество в този разрастващ се сектор; подчертава в този контекст, че е необходимо да се повиши осведомеността относно приобщаването и достъпността в туризма, да се подобрят обхватът и видимостта на достъпните услуги и да се разработят туристически предложения от полза както за жителите, така и за посетителите, по-специално за възрастното население и хората с увреждания;

39. отново заявява, че секторът на хотелиерството и ресторантьорството е централен стълб на европейската туристическа екосистема и културна структура, който се корени в тесните връзки с местните МСП, културните институции и регионалните пазари на труда, и подчертава важната роля на европейските ресторанти, кафенета и барове — предимно микропредприятия и семейни предприятия — за създаването на заетост на всички равнища на умения и за опазването на местната идентичност и културното наследство; призовава за политики, които подкрепят предприятията в сектора на хотелиерството и ресторантьорството при предлагането на висококачествени преживявания на гостите, укрепването на културната динамика, подобряването на качеството на работните места в сектора и създаването на устойчива, дългосрочна стойност за европейските дестинации;

40. приветства Регламента относно събирането и споделянето на данни във връзка с услугите за краткосрочно настаняване под наем[37], приложим във всички държави членки от 20 май 2026 г., като положителна стъпка към по-ефективно управление на дестинациите; изразява загриженост обаче относно нерегулирания растеж на краткосрочното отдаване под наем и неговото въздействие върху жилищното настаняване, по-специално финансовата достъпност за местните жители и работниците от критично значение, върху социалното сближаване, включително разселването на жителите и общностите от дългогодишното им място в местния живот и управление, както и върху градските и основните услуги, които оказват пряко въздействие върху живота на местното население; припомня, че в решението на Съда на Европейския съюз по

---

37 Регламент (ЕС) 2024/1028 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за събиране и споделяне на данни във връзка с услугите за краткосрочно настаняване под наем и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L, 2024/1028, 29.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj).

съединени дела C-724/18 и C-727/18[38] се посочва, че регулирането на краткосрочното отдаване под наем на национално, регионално и местно равнище може да бъде обосновано от легитимен обществен интерес, при условие че приетите мерки са необходими, подходящи и пропорционални; поради това призовава Комисията да предложи незабавно законодателство, за да установи съгласувана, основана на данни и устойчива рамка на ЕС за краткосрочното отдаване под наем, в което да се определят стандарти за предоставянето на услугата и ясни категории домакини и да се предостави възможност на държавите членки, в това число на регионалните и местни органи, да прилагат пропорционални и основани на доказателства мерки, например горни граници за брой нощи, разрешителни режими, компенсиране и зониране, като припомня, че политиката в областта на жилищното настаняване е от компетентността преди всичко на държавите членки;

41. отново заявява, че туризмът следва да се разглежда като стратегическа възможност, основана на устойчивото съвместно съществуване на посетителите и жителите; счита, че краткосрочното отдаване под наем, основано на първоначалната предпоставка за лична връзка между домакина и госта, може да засили ангажираността на местно равнище в туризма и да даде възможност за по-автентични преживявания; отбелязва, че разрешението домовете да се използват за туризъм може да осигури на семействата допълнителни доходи и може да спомогне за финансирането на енергийно ефективно саниране; отбелязва обаче, че това, което започна като модел на икономиката на сътрудничеството, все повече се превръща в комерсиализирана индустрия, която понастоящем е до голяма степен доминирана от наемодатели с търговска цел, управляващи множество имоти, които често функционират без задължения, равностойни на задълженията за традиционните доставчици на услуги за настаняване; призовава за ясно разграничение между краткосрочното отдаване под наем с търговска и нетърговска цел; подчертава, че регулаторните мерки следва да останат пропорционални, адаптирани към местните условия и съобразени с местните туристически икономики и общности, като същевременно предоставят на държавите членки, регионите и местните органи гъвкавост при разработването и прилагането на мерки, подходящи за техните специфични местни обстоятелства и жилищни пазари;

42. подчертава, че са необходими стабилни механизми за правоприлагане, за да се гарантира, че на цифровите платформи

---

38 Решение на Съда на ЕС (голям състав) от 22 септември 2020 г., Cali Apartments SCI и HX/Procureur général près la cour d’appel de Paris и Ville de Paris, съединени дела C-724/18 и C-727/18, ECLI:EU:C:2020:743.

се регистрират само отговарящи на изискванията дейности по краткосрочно отдаване под наем, като се има предвид централната роля на платформите на пазара за краткосрочно отдаване под наем, както и че незаконните дейности по краткосрочно отдаване под наем, установени от органите, следва бързо да бъдат премахвани; подчертава освен това, че ясните задължения за надлежна проверка за платформите са от съществено значение, включително проверката на регистрационните номера, с подкрепата на засилени механизми за контрол с цел предотвратяване на измамни или невалидни регистрации, както и на ефективни механизми за уведомяване, предприемане на действия и премахване, за да се гарантира бързото премахване на невалидните обяви за краткосрочно отдаване под наем; подчертава, че новата законодателна рамка следва също така да предостави стабилни механизми в подкрепа на прилагането и спазването на националните или местните правила, насочени към управление на предлагането на услуги за краткосрочно отдаване под наем, включително ефективното прилагане на горни граници за брой нощи или други мерки, например изисквания за намаляване на шума;

43. посочва в този контекст, че в туристическите дестинации с определени структурни и географски ограничения, например островите, най-отдалечените региони и някои крайбрежни райони, свързаният с туризма пазарен натиск и недостатъчните финансово достъпни и обществени жилища задълбочават жилищната криза; призовава мерките на политиката на сближаване да бъдат съобразени с тези специфични условия, в съответствие с членове 174 и 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

44. признава настоящите ограничения на екомаркировката на ЕС; признава необходимостта от единен подход към етикетирането за устойчивост в европейския туристически сектор, който да даде възможност за създаването на единна, прозрачна рамка, насърчаваща устойчивото развитие, взаимното обучение, изграждането на капацитет и доверието на потребителите и повишаваща конкурентоспособността, ефективността и глобалната видимост на европейските туристически предприятия и дестинации, и който да утвърди Европа като еталон за устойчив туризъм на световно равнище; подчертава, че хармонизацията не означава да се използва единен сертификат, а по-скоро да се използва обща методика за преразглеждане и установяване на ясни стандарти или критерии; подчертава значението на акредитираното, независимо сертифициране от трета страна, за да се гарантира, че твърденията за устойчивост са обосновани и в съответствие с регулаторната рамка на ЕС, включително Директивата относно овластяването на

потребителите[39]; настоятелно призовава за разширяване на обхвата до допълнителни сегменти от веригата на стойността в туризма, включително круизни компании, туроператори, услуги за срещи, стимули, конференции и изложения, атракции, услуги, свързани с храни и напитки, дестинации и благоприятен за общността туризъм с участието на местните жители, за да се подпомогне устойчив преход, основан на задълбочени оценки на въздействието и консултации със заинтересованите страни; същевременно подчертава, че маркировката за устойчивост за целия ЕС следва да остане доброволна, пропорционална, икономически ефективна, лесна за прилагане за МСП и подкрепена от обучение и финансови стимули, за да се предотврати ненужната административна тежест за малките туристически предприятия;

45. призовава Комисията и държавите членки да подкрепят прехода на туризма към модел на кръгова икономика чрез насърчаване на действия, които подобряват ефективността на управлението на водите, енергията и отпадъците, ограничават свръхпотреблението, предотвратяват влошаването на състоянието на местообитанията, опазват биологичното разнообразие, свеждат до минимум екологичния отпечатък на туристическите дейности върху дестинациите и са ръководени от основано на данни вземане на решения; успоредно с това призовава Комисията да засили подкрепата за иновациите с цел намаляване на разхищението на храни и да отрази това в съответните програми; освен това настоятелно призовава за насърчаване на късите вериги на доставки в сектора на хотелиерството и ресторантьорството чрез улесняване на навлизането на пазара на микро-, малки и средни предприятия, включително малки земеделски стопанства и занаятчии;

46. признава, че туристическият сектор предприема значителни стъпки за намаляване на своя отпечатък върху околната среда, включително постепенно премахване на бутилките за вода за еднократна употреба, подобряване на енергийно ефективното осветление и системите за пестене на вода, удължаване на жизнения цикъл на мебелите чрез ремонт и повторна употреба и намаляване на хранителните отпадъци, със солидна законодателна рамка, предвидена в последните регламенти на ЕС, например Директивата за пластмасите за еднократна

---

39 Директива (ЕС) 2024/825 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2024 г. за изменение на директиви 2005/29/ЕО и 2011/83/ЕС по отношение на предоставянето на повече права на потребителите в контекста на екологичния преход чрез по-добра защита срещу нелоялни практики и чрез по-добро информиране (ОВ L, 2024/825, 6.3.2024 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/825/oj?eliuri=eli%3Adir%3A2024%3A825%3Aoj&locale=bg).

употреба и Регламента относно опаковките и отпадъците от опаковки[40], които все още са в процес на прилагане; призовава Комисията да проведе проучване за установяване и оценка на пропуските в Директивата за пластмасите за еднократна употреба във връзка с туризма и хотелиерството и ресторантьорството и да предложи мерки за преодоляване на тези пропуски, включително чрез предоставяне на подкрепа за прилагането и стимули за промишлеността, за да се ускори, когато е възможно, постепенното премахване на пластмасите за еднократна употреба в сектора на туризма и хотелиерството и ресторантьорството в ЕС — въз основа на реалистична времева рамка за преход и с подкрепата на оценка на въздействието, научни данни и консултации със заинтересованите страни, като същевременно се гарантира, че на малките оператори не се налагат непропорционални разходи;

47. призовава Комисията и държавите членки да преминат от реактивно към проактивно управление на развитието на туризма, подкрепено от засилено споделяне на данни, и да събират, анализират и използват данни за управление на дестинациите и отчитане във връзка с устойчивостта, като подчертава, че този преход ще помогне за осигуряване на устойчив и висококачествен туризъм; подчертава, че координираният обмен на данни на всички равнища осигурява условия за наблюдение в реално време и интелигентно прогнозиране, като дава възможност на дестинациите да управляват потоците от посетители към културни и природни забележителности, да предотвратяват пренаселеността, да управляват ресурсите, да подкрепят усилията за намаляване на сезонността и да се адаптират гъвкаво към промените; подчертава факта, че бързото развитие на генеративния ИИ рискува да възнагради големите и технологично сложни участници на туристическия пазар, като изостри съществуващите неравенства и изключи много дестинации и МСП, ако подкрепата и изграждането на капацитет не вървят в крак с времето; в този контекст призовава Комисията да предостави целево финансиране и насоки относно финансовите инструменти за МСП с цел да се насърчи използването на данните, цифровизацията и ИИ в туристическия сектор;

48. призовава за системен подход към туризма, който да замени фрагментираната пазарна или продуктова логика с интегрирани модели на управление; подкрепя създаването на всеобхватни

---

40 Регламент (ЕС) 2025/40 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки, за изменение на Регламент (ЕС) 2019/1020 и Директива (ЕС) 2019/904 и за отмяна на Директива 94/62/ЕО (ОВ L, 2025/40, 22.1.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj).

показатели, обхващащи, наред с другото, създаването на качествени работни места, условията на заетост, благосъстоянието на местните общности, ефективното използване на ресурсите, влошаването на състоянието на околната среда и въглеродните емисии, въз основа на приемливи в световен мащаб методики за изчисляване, за да се насърчи прозрачното изготвяне на политики, да се насочат отговорните инвестиции и да се даде възможност за съпоставимост на данните между дестинациите; приветства разработването на световно признат и хармонизиран набор от показатели за устойчив туризъм на равнище дестинации, като отбелязва, че методиката се изпробва от Центъра за експертни познания на ЕС за подкрепа на управлението на данните в интелигентните дестинации (D3Hub), със съдействието на 40 европейски ОУД и Европейската система от показатели за туризма (ETIS); настоява, че подходът на равнище ЕС към показателите за устойчив туризъм следва да бъде напълно съвместим със съществуващите рамки, например статистическата рамка за измерване на устойчивостта на туризма или методологичната рамка на спътниковата сметка за туризма, като се даде възможност за ефективна стандартизация и сравнителен анализ и се осигурят опростени процеси на докладване, които намаляват административните изисквания към туристическите предприятия;

49. подчертава, че ориентираното към данните, многостепенно управление е от съществено значение за постигане на устойчивост и ефективно справяне с непредвидими кризи, например пандемии и други кризи, свързани със здравеопазването, геополитически сътресения, екстремни климатични и природни явления, причинени от човека или технологични смущения и икономически спадове, както и нарастващи структурни кризи, например демографски спад, обезлюдяване и недостиг на жилища; подчертава, че е необходимо инструментите за реагиране при кризи да вземат предвид товарите и логистиката, защото те са жизненоважни за гарантиране на непрекъснатостта на туристическите услуги и веригите на доставки; отбелязва със загриженост, че нежеланието на заинтересованите страни да споделят данни — водени от резерви по отношение на технологиите, суверенитета на данните, доверието, правните рискове и разходите — забавя разгръщането на общото европейско пространство на данни за туризма; посочва информационното табло на ЕС в областта на туризма и D3Hub като силни примери за това как обобщената информация на равнището на ЕС може да насочва действията на местно равнище и да поддържа веригите на доставки в областта на туризма във времена на несигурност; отново посочва, че тези механизми гарантират, че ОУД и МСП имат опростен достъп до оперативно съвместими данни в подкрепа на основаното на факти вземане на решения, като по този начин укрепват и

гарантират устойчивостта в своите вериги на стойността; подчертава освен това приноса на D3HUB за подпомагане на туристическите дестинации при стратегическото използване на данните, подчертава, че тази инициатива е от съществено значение за укрепване на основаното на данни управление и за подготовка на сектора за цифровия преход, и призовава Комисията да гарантира нейната непрекъснатост след 2026 г. в съответствие със стратегическите цели на ЕС;

50. призовава Комисията и държавите членки да разработят основана на проверими данни централизирана платформа за картографиране на важни събития в целия ЕС, които могат да предизвикат сътресения на местно равнище, особено в уязвимите региони, и да създадат специален европейски механизъм за управление на кризи в туризма, който да укрепи готовността, предотвратяването на кризи и устойчивостта при бъдещи кризи; освен това призовава Комисията да интегрира механизма с усъвършенствани инструменти за готовност за действия при кризи и мерки за бързо реагиране, включително системи за ранно предупреждение, планиране на действия при извънредни ситуации, стратегическа транспортна инфраструктура и коридори, както и целенасочена подкрепа чрез гъвкави процедури, за да се повишат устойчивостта и безопасността на туризма;

51. отбелязва, че технологиите и осведомеността по въпросите на околната среда водят до промяна от пасивно разглеждане на забележителности към целенасочени, персонализирани и отговорни преживявания; подчертава потенциала на системите за препоръчване, генериращи маршрути, за стимулиране на воден от общностите, бавен туризъм, например колоездене и пешеходен туризъм, който е от полза за местните МСП, общностите, местните производители, включително онези от тях, разпознавани по географски означения, както и културите и продуктите; настоява обаче, че за да се възползва от този потенциал, секторът трябва да интегрира местните групи и граждани във веригата на стойността в туризма наред с големите корпорации, например чрез експертна подкрепа при използването на цифрови инструменти, създаването на съвети с участието на множество заинтересовани страни с консултативни функции относно разрешенията, интензитета на туризма, ограниченията и планирането, и диверсифициране на своите предложения, за да се намалят пазарните и сезонните зависимости; призовава държавите членки да насърчават образователни инициативи в училищата и по-широки кампании за повишаване на осведомеността, за да се повиши осведомеността относно устойчивите туристически практики;

Оформяне на бъдещето на туризма с умения и ангажираност в областта на културата

52. подчертава, че квалифицираната и оценена качествена работна сила е гръбнакът на туристическия отрасъл в Европа; отбелязва, че структурните предизвикателства, например ниското заплащане в някои туристически сектори, неформалната заетост, работата на непълно работно време и недекларираният труд, сезонността, ограниченото обучение и понякога лошите условия на труд, продължават да задълбочават недостига на работна ръка и умения в туризма; това допълнително се изостря от продължаващото неравенство между половете, тъй като жените представляват по-голямата част от работната сила в туризма и преобладават на нископлатени, трудоемки и временни работни места; признава, че в някои държави членки е постигнат напредък в подобряването на условията на труд, правилата за работното време и трудовите възнаграждения, включително чрез актуализирани колективни трудови договори след пандемията от COVID-19; въпреки това призовава да се постигне допълнителен напредък към трудов пазар в областта на туризма, основан на качествени работни места, справедливо заплащане, надеждна социална закрила и целогодишна заетост, включително извън сезона; същевременно обръща внимание на стойността на платеното обучение в работно време и значението на разширяването на тези възможности, така че да обхванат сезонните работници през неактивния сезон;

53. подчертава все по-нарастващото търсене на адаптивна и устойчива на кризи работна сила, разполагаща с цифрови и зелени умения, за прилагане на иновативни решения, с които се постига баланс между икономическия растеж и управлението на околната среда; подчертава, че цифровият и екологичният преход предлагат възможности за създаване на по-добра, по-безопасна и по-устойчива заетост по веригите на стойността в туризма, и настоятелно призовава тези възможности да бъдат използвани пълноценно, включително чрез сътрудничество с регионалните и местните органи при разработването на специализирани програми за обучение за специалисти в областта на туризма;

54. призовава за координирана общоевропейска програма за повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила в туризма в съответствие с Пакта за умения, за да се преодолее недостигът на работна ръка, да се подобрят условията на труд, да се преодолеят пречките пред мобилността, да се отговори на променящите се изисквания за умения и да се укрепи дългосрочната привлекателност и конкурентоспособност на сектора, като се гарантира трайна стойност за европейските дестинации и се насърчава европейският начин на живот; предлага въвеждането на карта за туристически умения, разработена в тясно сътрудничество със социалните партньори и призната във всички държави членки и сектори на туризма, за документиране на акредитирано обучение, умения,

квалификации и професионален опит; предлага обучението да се предоставя и съфинансира чрез програми на ЕС, включително Европейския социален фонд плюс, „Еразъм+“, програмата „Единен пазар“ и програмата „Цифрова Европа“;

55. подчертава, че повишаването на квалификацията и преквалификацията трябва да вървят ръка за ръка с оценяването на всяка роля — от човешките връзки, които са абсолютно необходими за предоставянето на висококачествени и съобразени с културата услуги, до свързаните с физическо натоварване роли, които са в основата на много туристически услуги — като се гарантира, че нито един от тези аспекти не се губи в прехода на сектора към модели, основани в по-голяма степен на цифровите технологии; отбелязва, че както междуличностните умения, така и физическата работа продължават да бъдат подценявани от икономическа и политическа гледна точка, като за тях често липсва официално признаване, обучение или възнаграждение, сравними с тези на техническите или управленските роли; призовава тези умения и роли да бъдат надлежно признавани, оценявани и възнаграждавани, тъй като това е от съществено значение за повишаване на качеството на работните места, постигане на напредък по отношение на равенството между половете и гарантиране, че човешкото измерение на туризма напълно се признава и насърчава в европейския туристически модел;

56. насърчава засиленото сътрудничество между туристическите предприятия, доставчиците на образование и публичните органи, за да се подобрят висококачествените програми за обучение и чиракуване и да се отговори на бъдещото търсене на умения; подчертава значението на целенасочени инициативи — например съобразени с бранша учебни програми, ясни пътища за професионално развитие и програми за наставничество — които правят кариерата в сектора на хотелиерството и ресторантьорството по-привлекателна за младите хора и спомагат за изграждането на по-силна и по-квалифицирана работна сила в сектора; настоява, че тези инициативи трябва да водят до качествени резултати в областта на заетостта, включително дългосрочни договори, реални възможности за кариерно развитие и увеличаване на заплатите;

57. подчертава, че културата, тясно вплетена в нашия начин на живот, е от основно значение за туристическата привлекателност на Европа и за нашата национална и европейска идентичност; припомня, че тази културна структура обхваща, наред с много други елементи, устойчиви традиции, археологическо наследство и местни езици, чието опазване отразява действителното зачитане на регионалните и националните идентичности и приемствеността на местните общности; приветства усилията на някои държави членки за

връщане на произведения на културата и артефакти в техните места на произход; подчертава новата стратегическа рамка „Културен компас за Европа“ като ключов инструмент за укрепване на културното измерение на политиките на ЕС; призовава Комисията, като се има предвид разнообразното и богато многопластово туристическо предлагане на ЕС, да постави стимулите на ЕС, например DiscoverEU, европейските столици на културата и Знака за европейско наследство, на челно място в популяризирането на „Дестинация Европа“ в рамките на новата стратегия за устойчив туризъм;

58. приветства жизненоважната роля на професионалните културни дейци, местните организации и доброволците като пазители на културното наследство на Европа, чиято работа варира от поддръжка и опазване на обектите до ангажиране на обществеността чрез контакт с общностите и обиколки с екскурзовод; подчертава тяхната роля за укрепване на отличителния характер и привлекателността на Европа като световна туристическа дестинация; отбелязва, че несигурните условия на труд и неадекватното възнаграждение често не отразяват стойността на техния принос за опазването и предаването на културното наследство на Европа; това положение може да бъде допълнително утежнено от нарастващия конкурентен натиск от страна на основаните на платформи услуги, които подбиват цените на културните обиколки и насочващите услуги чрез практики на даване и приемане на бакшиши и такси за свързване;

59. признава в този контекст забележителната отдаденост на доброволците, които посвещават значителна част от личното си време, включително по време на годишния си отпуск, за да подкрепят опазването на културата в Европа; призовава Комисията, в сътрудничество с държавите членки, да предложи насоки за насърчаване и даване на възможност на хората да участват в доброволческа дейност в областта на културата, включително чрез мерки за подкрепа, които улесняват участието и насърчават признаването на доброволците в областта на културата в целия ЕС; подчертава, че насърчаването на доброволческата дейност в областта на културата укрепва целите на Европейската година на уменията и засилва настоящите програми на ЕС, като например „Еразъм +“, чрез насърчаване на ученето между поколенията, обмена на умения и по-дълбоката културна ангажираност; подчертава, че дългосрочната цел е професионализацията, и призовава за схема „от страстта към професията“, която да позволи обучение, сертифициране и справедливо възнаграждение, съфинансирана чрез „Еразъм+“, „Творческа Европа“ и Европейския социален фонд плюс, за да се помогне на онези, които поддържат нашата идентичност, да развият жизнеспособни кариери по свой избор; подчертава, че схемата следва да остане доброволна, като отпускът за културни

цели никога не следва да е обвързан с професионални ангажименти; насърчава държавите членки да поощряват доброволчеството по начини, които обогатяват културния живот и допълват професионалната заетост в областта на културата, вместо да я заместват;

60. подчертава, че е важно да се гарантира, че финансирането от ЕС се предоставя за нематериалното наследство в рамките на следващата МФР, за да се предостави пряка подкрепа за инициативи, които защитават и показват културните традиции — от морските и плавателните практики, например плаването, до местните езици и занаятчийството, включително географските указания — като се гарантира тяхното предаване между поколенията и се засилва ангажираността на общността в устойчив, отговорен туризъм; подчертава колко е важно да се гарантира справедливо признание за тези, които инвестират в наследство и умения, и подчертава необходимостта от включване на инициативи за туризъм на коренното население и воден от общностите туризъм, които съхраняват знанията на предците, опазват биологичното разнообразие и насърчават автентични, зачитащи културата преживявания, поддържащи местния поминък; освен това призовава за финансиране на ЕС в подкрепа на асоциациите на производители, които работят за регистриране на географското указание в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2411[41], като признава, че това е ключов инструмент за укрепване на занаятчийското наследство на регионите;

61. подчертава, че финансираните проекти следва да насърчават трансфера на знания между районите и секторите и да използват стратегическия потенциал на туризма за опазване на нематериалното наследство и увеличаване на социалните и икономическите ползи от него за местните общности с по-равномерно териториално разпределение и по-справедливо разпределение на стойността по веригата на стойността в туризма; посочва освен това, че финансирането следва да дава приоритет на проекти, които насърчават териториалното сближаване, особено в региони, където нематериалното наследство е изложено на най-голям риск и където културният туризъм може да насърчи местното развитие и да подкрепи задържането на населението; подчертава ролята на публично-частните партньорства за укрепване на способността на туризма за опазване, популяризиране и подобряване на културното

---

41 Регламент (ЕС) 2023/2411 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. относно защитата на географските указания за занаятчийски и промишлени продукти и за изменение на регламенти (ЕС) 2017/1001 и (ЕС) 2019/1753 (ОВ L, 2023/2411, 27.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj).

наследство и призовава за задълбочено сътрудничество между органите, бранша и участниците от общността с цел максимално увеличаване на устойчивите резултати;

62. призовава за ежегодно докладване пред Парламента относно напредъка към устойчив туризъм въз основа на оперативното внедряване на информационното табло на ЕС в областта на туризма и измеримите показатели, обхващащи околната среда, свързаността, готовността на инфраструктурата, качеството на заетостта и благосъстоянието на местните общности, за да се предостави основа за вземането на решения относно финансирането и бъдещите реформи;

°

° °

63. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета, на Комисията, както и на правителствата и парламентите на държавите членки.